

Projectbeschrijving TOP's algemeen

30 september 2011
Jeroen Woudenberg

Inleiding

Het Zuid-Hollands Bureau voor Toerisme (ZHBT) heeft in overleg met de provincie Zuid-Holland in 2009 een projectvoorstel gemaakt voor de realisering van ca. 15 Toeristische Overstappunten (TOP's) in het Groene Hart voor de periode 2009-2011. Inmiddels zijn acht TOP's gerealiseerd. De verwachting is dat in 2011-2012 met uitloop naar 2013 nog een tiental TOP's gerealiseerd worden in het Zuid-Hollandse deel van het Groene Hart. In 2012 zal ook in het Utrechtse deel van het Groene Hart gestart worden met de realisering van TOP's. In eerste instantie gaat het om vier TOP's in het gebied De Venen.

Ook in andere regio's buiten het Groene Hart worden TOP's gerealiseerd. In oktober 2011 worden drie TOP's geopend in het gebied van Hof van Delfland. De verwachting is dat in 2012 in de regio Laag-Holland in Noord-Holland gestart kan worden met een tiental TOP's.

Wat is een TOP?

TOP's zijn speciaal ingerichte (kleinschalige) parkeerplaatsen nabij routeknooppunten waar de recreant veilig, gemakkelijk en gratis zijn auto kan achterlaten. Vanaf deze locaties kan men door middel van bewegwijzerde fiets- en wandelroutes de regio verder ontdekken. De TOP ligt bij voorkeur in de buurt van horeca.

TOP's aan het water die de recreant de mogelijkheid bieden om ook te kiezen voor (aanvullend) vervoer over water hebben daarmee een meerwaarde.

Een TOP bevat de volgende voorzieningen:

- gratis parkeergelegenheid auto's (minimaal 20 parkeerplekken)
- fysiek herkenningselement: een stalen groene riethalm van 5,5 meter met een grondplaat van een kwart cirkel. De grondplaat is gemaakt van cortenstaal (licht roestend materiaal dat veel wordt toegepast in moderne kunstobjecten in de open lucht). De cirkel is 6 meter in doorsnee. Deze dient aanvullend op de grondplaat door de gemeente te worden bestraat.
- tweeledig informatiepaneel met een kaart waarop bewegwijzerde routes zijn aangegeven, een beschrijving met 4 tips over de omgeving, een verwijzing naar de andere TOP's en een QR code (soort streepjescode voor smartphones) met link naar de TOP website
- een TOP bankje (ronde vorm ter versterking van de cirkel)
- een TOP fietsbeugel (ronde vorm ter versterking van de cirkel)
- TOP handwijzers naar - minimaal -1 bewegwijzerde wandelroute en 1 bewegwijzerde fietsroute
- autobewegwijzering vanaf de provinciale weg naar de TOP (circa 4 bruine borden met TOP logo)

De vindbaarheid van een TOP wordt vooral bepaald door de bruine autoborden. De groene halm is voor de herkenbaarheid ter plaatse.

Naast bovengenoemde voorzieningen is de gemeente verder zelf verantwoordelijk voor het plaatsen van een eigen prullenbak bij de TOP.

Extra voorzieningen (optioneel) zijn:

- bushalte
- openbare toiletten
- informatiecentrum
- infozuil

Situering TOP's

De Toeristische Overstappunten moeten goed bereikbaar zijn voor de stedeling van buiten het gebied. Zij zijn gelegen op korte afstand van provinciale wegen (of rijkswegen) en zijn goed bewegwijzerd.

Doel

De doelstelling van het project is om het landelijke gebied te ontsluiten voor duurzame recreatieve (routegebonden) activiteiten door het realiseren van overstapplaatsen.

Specifieke aandachtspunten hierbij zijn:

- Verbinden van Stad-land
- Overstappunten land-water
- Bewustwording van recreatiemogelijkheden in het landelijke buitengebied voor stedelingen

Doelgroep

De primaire doelgroep wordt gevormd door inwoners van (grote en middelgrote) steden die actief willen recreëren in een rustige landelijke omgeving. Het gaat vooral om recreanten die willen wandelen of fietsen al dan niet in combinatie met varen. Het overgrote deel van de stedelingen zal met de auto naar de recreatieve bestemmingen in het komen.¹

De secundaire doelgroepen zijn de inwoners van het landelijke gebied zelf en de verblijfstoeristen in de regio.

Afbakening projectgebied

Het projectgebied omvat inmiddels de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Holland. Het project is in 2009 gestart vanuit het Zuid-Hollandse deel van het Groene Hart. In Utrecht worden de TOP's gerealiseerd in opdracht van Recreatie Midden-Nederland. In Noord-Holland wordt nauw samengewerkt met Recreatie Noord-Holland.

Het concept

Voor zowel het bepalen van locaties en de inrichting daarvan als de communicatie over overstappunten is het belangrijk om een helder samenhangend concept te formuleren dat afgestemd is op de behoefte van de consument.

Onze belofte(s) aan de recreant:

Alle TOP's liggen in een landelijk gebied waar je heerlijk kunt wandelen of fietsen. Vanuit de vraagkant geformuleerd is de toegevoegde waarde van een TOP dat het gemak de mens dient d.w.z. de autorijdende recreant. De achterliggende boodschap is: "Je hoeft niet bang te zijn dat je de weg niet vindt." Dat is belangrijk omdat onze primaire doelgroep recreanten zijn die niet of minder bekend zijn met de streek, nl. de inwoners van grote steden rondom het Groene Hart.

Het TOP concept doet in feite vijf beloftes:

- Belofte 1: De TOP is makkelijk te vinden met de auto.
- Belofte 2: Uw auto kunt u hier altijd parkeren. Het is gratis en veilig.
- Belofte 3: U kunt bewegwijzerde fiets- en wandelroutes vinden vanaf de TOP
- Belofte 4: U kunt direct vanaf de TOP parkeerplaats de bewegwijzerde routes vinden.
- Belofte 5: U kunt vlakbij de TOP terecht bij horeca om iets te drinken, voor informatie en fiets service.

De TOP's liggen in of nabij een mooi landelijk gebied. De TOP zelf hoeft niet per sé op de mooiste locatie te liggen. Het is namelijk géén **uitkijkpunt**, maar een **overstappunt**.

---

¹ Uit onderzoek (C VTO 2008) blijkt dat de helft van de uitstapjes wordt ondernomen met een auto al dan niet in combinatie met een fiets. Op de tweede plaats komt met 20% de fiets als enig vervoermiddel. Het openbaar vervoer speelt met 10% een bescheiden rol bij uitstapjes.

TOP als duurzame benadering

Een gemeente die deelneemt aan het TOP project gaat niet voor duizenden bezoekers op een beperkt aantal momenten per jaar. Bij een TOP gaat het eerder om tientallen bezoekers extra per week, maar wel continu van april tot oktober. Deze toename zal geen belasting voor de lokale omgeving inhouden. De verwachting is dat na verloop van drie jaar het extra bezoek zichtbaar wordt. Dit is gebaseerd op ervaringen elders in Nederland (Achterhoek, Veluwe). Dan zal de promotie – vanwege de wederzijdse kruisbestuiving - het meest effectief zijn.

Bezoekersmanagement en mobiliteit

De TOP biedt voor gemeenten de mogelijkheid om tegelijk met het promoten van de streek als wandel- en fietsgebied de recreanten, die van verder weg met de auto komen, te sturen. Zo wordt onnodig zoekgedrag door het gebied voorkomen evenals parkeren op ongewenste plekken.

TOP als kapstok

De TOP kan ook als kapstok fungeren voor andere activiteiten en er zelf toe bijdragen dat het product verder ontwikkeld wordt; bijv. door de aanleg van nieuwe bewegwijzerde wandelroutes of verbetering van bewegwijzering naar voorzieningen.

Communicatie

Voor de communicatie naar de potentiële bezoeker is het belangrijk dat de inrichting van de TOP's aan een aantal minimale voorwaarden voldoet. Door kwalitatief hoogwaardige TOP's op locatie herkenbaar te laten en een universele uitstraling mee te geven worden bezoekers sneller verleid ook op andere plaatsen in het Groene Hart te recreëren. Naast de inrichting van locaties als TOP's is het van belang om hierover goed te communiceren naar de potentiële bezoekers. Het project voorziet in de informatievoorziening over en promotie van de TOP's naar de consument.

Eigendom en beheer

De TOP komt in eigendom van de gemeente. Hiervoor wordt een contract tussen gemeente en ZHBT getekend. Van de gemeente wordt gevraagd de grond bouwrijp beschikbaar te stellen (zonder puin in de grond) voor de plaatsing van de TOP en de overtollige grond af te voeren. Na plaatsing van de TOP dient de gemeente in cirkelvorm af te bestraten. Dit is voor rekening van de gemeente, naast de bijdrage van 8.500 euro.

Na oplevering van de volledige TOP is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud. Dat houdt onder meer ook in het bijhouden van het groen (wieden van onkruid). De verschillende TOP componenten zijn in hoge mate hufferproof. De TOP onderdelen hebben een "fabrieksgarantie" van 15 jaar op verborgen gebreken.

Samenwerking partijen

Met een groot aantal partijen wordt samengewerkt en informatie uitgewisseld. Het gaat om provincies (Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht), gemeenten, recreatieschappen, regio VVV's, programmabureaus (Groene Hart en Hof van Delfland) en ANWB.

Organisatie

ZHBT is verantwoordelijk voor de realisatie van de TOP. Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt gewerkt met een aantal bureaus (waaronder bureau Kloeg en de HR groep). ZHBT blijft echter het hoofdaanspreekpunt. Een team van vier medewerkers van ZHBT is betrokken bij het project.

Financiering

De provincie Zuid-Holland heeft vanaf 2009 in drie tranches subsidie beschikbaar gesteld voor de realisatie van in totaal 18 TOP's. De subsidieregeling bij de provincie stelt onder meer als voorwaarde dat 25% van de totale kosten door andere partijen (gemeenten e.a.) wordt meegefinancierd. De totale kosten voor de realisatie van een TOP inclusief de marketingcommunicatie en het projectmanagement

zijn gesteld op 33.500 euro. Per TOP is een lokale bijdrage nodig van 8.500 euro. De provincie draagt per TOP dus 25.000 euro bij. Daarnaast wordt van de gemeente gevraagd om de bestrating van de TOP (in cirkelvorm) voor zijn rekening te nemen.

Voor de cofinanciering van de TOP's in het gebied Hof van Delfland is ook geld beschikbaar gesteld vanuit het Europese POP (Plattelandoontwikkelingsprogramma) budget.

Inmiddels heeft de hoofddirectie van de ANWB besloten om het TOP project ook financieel te ondersteunen. Voor 2011 is een budget van 100.000 euro beschikbaar gesteld. Dit budget is als cofinanciering bedoeld voor TOP's die niet in aanmerking komen voor een bijdrage van de provincie.

Planning

De ontwikkelingsfase van het totale project beslaat vijf jaar: 2009-2013. De effecten van het project zullen – gezien de ervaringen elders in Nederland - naar verwachting pas na een jaar of drie merkbaar zijn.

Voor de realisering van een TOP is een draaiboek met detailplanning gemaakt. De doorlooptijd bedraagt 4 maanden na ondertekening van het contract. Er wordt wel naar gestreefd om minimaal drie TOP's tegelijk op te leveren.

Achtergrondinformatie TOP's

Meer informatie over de TOP's staat op www.toprouthenetwerk.nl

Referenties gemeenten met TOP's in Zuid-Holland

- Gemeente Nieuwkoop: Jan van Berkum, tel. 0172-521 163, e-mail: j.vanberkum@nieuwkoop.nl
- Gemeente Vlist: Henny de Jong, tel. 0182 - 34 84 83, e-mail: h.deJong@gemeentevlist.nl
- Gemeente Gorinchem: Ap de Bruyn, tel. 0183 - 65 93 15, e-mail: a.debuijn@gorinchem.nl

Referenties TOP's Overijssel/Gelderland

In Overijssel en Gelderland is al jarenlang ervaring met de TOP's. Mocht u meer willen weten over hun ervaringen dan kunt u contact opnemen met onderstaande contactpersonen. Zij staan u graag te woord.

Recreatieschap:

Recreatieschap Achterhoek Liemers: Jan ten Have, tel. 0314 – 38 17 45,
e-mail: j.tenhave@recreatieschap.nl

Gemeente:

Gemeente Oude IJsselstreek: Richard Krabben, tel. 0315 – 29 24 30

Ondernemers:

- Marveld Recreatie: dhr. Bomers, tel. 0544 – 46 60 00
- De Heikamp: dhr. Of mevr. Van Zijtveld, tel. 0573 – 45 20 90